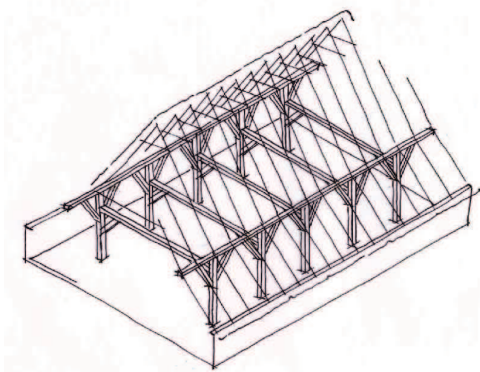

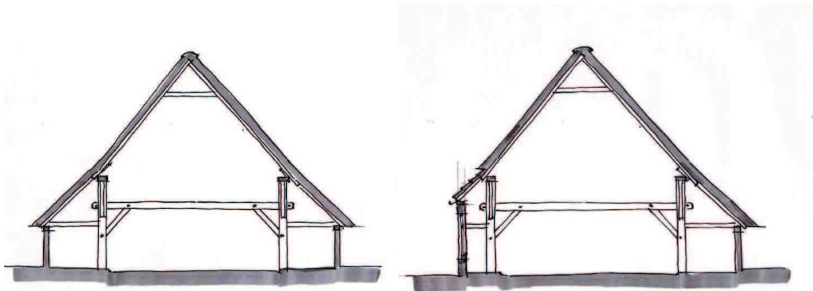
4.2 Streekgebonden typen boerderijen

Mierlo, Brabantse Langgevelboerderij

Hallehuis met ankerbalkgebint

Hallehuis,

Met langgevel

Beschrijving Langgevelboerderij:

De boerderijen in dit gebied zijn in hoofdzaak 'langgevelboerderijen'. De oudste exemplaren hebben in hun kern nog een z.g. 'ankerbalkgebint' afkomstig van het hallehuis, de basis van alle boerderijen in zuidelijke en oostelijke streken van Nederland. Dit Hallehuis was oorspronkelijk korter, maar vanwege de vergroting van het bedrijfsgedeelte worden in Brabant de gebouwen langer. Het gebint, dat constructief op zichzelf staat en waaromheen de (vakwerk)gevels worden gebouwd, wordt in de 19e eeuw in Brabant aan de lange zijde ingekort, waardoor de 'lange' gevels hoger kunnen worden

opgebouwd en van deuren en ramen voorzien. Ook de deeldeuren worden aan deze zijde geplaatst. De latere exemplaren (eind 19e eeuw) worden ook uitgevoerd als nieuwbouw soms met Mansardekap. Deze hebben dragende gevels en bouwmuren en lichte kaspanten. Uiteraard ontbreekt het genoemde gebint. Veel van deze gebouwen staan op de gemeentelijke of rijksmonumentenlijst.

De 'kortgevelboerderij' die sporadisch in de gemeente voorkomt, is qua indeling eigenlijk het oudste type. De kern is weer een ankerbalkgebint. De 'gevel' met voordeur en ramen bevindt zich aan de ene korte zijde. Aan de andere korte zijde bevinden zich de deeldeuren. De beide lange zijden zijn zo laag (ongeveer anderhalve meter) dat zich daar geen grote openingen bevinden. De authentieke exemplaren hebben doorgaans de monumentstatus. In de wederopbouwperiode zijn wel boerderijen gebouwd met dezelfde uiterlijke kenmerken, maar binnen ontbreekt het gebint.

In de langgevelboerderijen kan de schouw met schoorsteen op de scheiding staan van het woon- en bedrijfs gedeelte, maar ook kunnen schouwen staan ter weerszijden van een bouwmuur in het woongedeelte.

Voorkomende schuren zijn de 'schop' een twee- of driebeukige midden- of zijdwarsdeelschuur, en de 'Vlaamse schuur' de driebeukige zij- langsdeelschuur.

Kenmerken matrix streekgebonden typen boerderijen:

Wegen / profiel	Gegroeid wegenpatroon. Landelijk profiel; met grasbermen / fietspaden of stroken e.d. Erfbeplantingen inlands assortiment.
Gebouwen	Gebaseerd op of afgeleid van het hallehuis. Soms nog voorzien van gebint. Grote doorgaande dakvlakken meestal afgewolfd. Lage goten. Gevels metselwerk of vakwerk. Bijgebouwen vaak eveneens traditioneel; soms geheel van hout.
Stijl / detail	Traditionele (streekeigen) boerderijstijl. Houten kozijnen; meerruits ramen; houten boeidelen. Details volgens traditie in baksteen, riet en hout.
Materiaal / kleur	Baksteen rood; houten vlakken naturel, geteerd of gedekt geschilderd. Kozijnen en ramen gebroken wit; deuren andere (traditionele) kleur luiken soms in landgoed-kleuren.

Waarden streekgebonden typen boerderijen:

De beschreven gebouwen zijn van grote historische waarde en afhankelijk van hun gaafheid hebben zij dan ook de monumentstatus. Zo niet, dan nog is hun positie in het landschap van belang.

Beoordelingsniveau streekgebonden typen boerderijen:

Overeenkomstig hun waardering dienen wijzigingen kritisch beoordeeld te worden en de criteria worden ontleend aan de redegevende omschrijvingen. Voor de exemplaren die niet op een lijst voorkomen geldt in principe dezelfde beoordeling. Bijgebouwen en erfinrichting zijn erg belangrijk voor het beeld, maar wijzigingen vallen deels buiten het vergunningenstelsel. Daar is het geven van goede voorlichting dan het enige hulpmiddel.

Algemeen toetsingsniveau streekgebonden typen boerderijen: toetsingsniveau afhankelijk van de aangrenzende openbare wegen of ligging in het beschermde dorpsgezicht.

Criteria tekst:

De welstandscriteria altijd hanteren in combinatie met de beschreven kenmerken. De samenhang in het complex is een belangrijk criterium.

Nieuwbouw in de eigen stijl in overeenstemming met de landelijke omgeving. Wijzigingen en aan- en bijgebouwen volgens de stijl van het betreffende hoofd- of bijgebouw.

Criteria matrix streekgebonden typen boerderijen:

Omgeving	Verzorging erf en groene omgeving. Streekeigen verhardingen afrasteringen, hekken en poorten nastreven.
Maat / schaal	Geen onderbrekingen van doorgaande dakvlakken. Kleinschalige onderverdelingen gevels.
Vorm / gebaar	Eenvoudige landelijke blokvorm; lage goten. Gericht op eigen erf. Onderscheid woon- en bedrijfsgedeelte. Typische kenmerken respecteren.
Stijl / detail	Wijzigingen en toevoegingen passend bij de traditie en de eigen bouwperiode.